

College voor Toetsen en Examens

TERUGBLIK

CENTRAAL EXAMEN GESCHIEDENIS GL/TL
EERSTE TIJDVAK 2018

Inleiding

Quickscan

Via WOLF (Windows Optisch Leesbaar Formulier) geven examinatoren per vraag de scores van hun kandidaten voor het centraal examen aan Cito door. Ten behoeve van de normering stelt Cito op basis van de WOLF-gegevens een toets- en itemanalyse van het centrale examen op. Via WOLF wordt de examinatoren gevraagd naar hun mening over de moeilijkheidsgraad, de lengte en de aansluiting op het gegeven onderwijs. Ook wordt de examinatoren gevraagd welk rapportcijfer zij aan dit centraal examen zouden geven. De resultaten van deze bevraging via WOLF worden weergegeven via de quickscan. De quickscan geeft een beeld van de mening van de docenten over het centraal examen nadat zij de eerste correctie hebben verricht.

De vragenlijst

Bij enkele vakken zijn de examinatoren ook ná de normering middels een uitgebreidere vragenlijst over het centrale examen eerste tijdvak bevestigd. Met de gegevens die door Cito zijn verzameld d.m.v. de quickscan en vragenlijst, beoogt CvTE om een representatief beeld te verkrijgen van de meningen van de docenten over het centrale examen. CvTE kan dan bezien of in toekomstige centrale examens, met behoud van handhaving van het niveau, ingespeeld kan worden op de wensen en opvattingen uit het veld. Met uitzondering van het rapportcijfer maken de vragen uit de quickscan eveneens deel uit van de vragenlijst. Het is mogelijk dat dezelfde vraag verschillend beantwoord is doordat de quickscan vóór en de vragenlijst ná de normering is afgenomen.

Afnamegegevens

Cito stelt jaarlijks een digitaal examenverslag op de centrale examens: www.cito.nl. Per centraal examen worden daarin afnamegegevens weergegeven die zijn ontleend aan de toetsenitemanalyse.

Terugblik

De resultaten van de quickscan en de vragenlijst vormen samen met een overzicht van de afnamegegevens de terugblik op het centraal examen. Hierna treft u de terugblik aan op het centraal examen **geschiedenis GL/TL eerste tijdvak 2018** en de conclusies van CvTE daaruit.

1 Resultaten van de quickscan

Bron: www.cito.nl

Wat is uw oordeel over de moeilijkheidsgraad van het examen?				
Ik vind het examen			Abs.	Perc.
te moeilijk			68	8%
moeilijk			429	52%
niet te moeilijk/niet te makkelijk			301	36%
makkelijk			25	3%
te makkelijk			2	0%
		N=	825	100%

gemiddelde 2,35
standaardafw. 0,68

Wat is uw oordeel over de lengte van het examen in verhouding tot de tijd die de kandidaat ervoor beschikbaar heeft?				
Het examen is			Abs.	Perc.
te lang			71	9%
precies goed			731	89%
te kort			23	3%
		N=	825	100%

gemiddelde 1,94
standaardafw 0,33

Wat is uw oordeel over de inhoudelijke aansluiting van het examen bij het gegeven onderwijs?				
			Abs.	Perc.
zeer goed			13	2%
goed			235	28%
voldoende			432	52%
onvoldoende			134	16%
slecht			11	1%
		N=	825	100%

gemiddelde 3,13
standaardafw 0,74

Welk cijfer zou u dit examen geven?				
Ik geef dit examen een:			Abs.	Perc.
	1		1	0%
	2		0	0%
	3		8	1%
	4		28	3%
	5		123	15%
	6		306	37%
	7		284	34%
	8		72	9%
	9		3	0%
	10		0	1%
		N=	825	100%

gemiddelde 6,28
standaardafw 1,03

2 Resultaten van de vragenlijst

Vorbereiding op het examen en aansluiting bij de syllabus

Welke documenten gebruikt u bij de voorbereiding van uw leerlingen op het examen?

	Altijd	Meestal	Zelden	Nooit
Een (combinatie van) methode(n)	305(77,4%)	62(15,7%)	14(3,6%)	13(3,3%)
September- en/of Maartmededelingen van CvTE	150(38,1%)	89(22,6%)	93(23,6%)	62(15,7%)
Oude examens	337(85,5%)	46(11,7%)	11(2,8%)	0(0,0%)
Syllabus (gepubliceerd door CvTE)	271(68,8%)	76(19,3%)	37(9,4%)	10(2,5%)
Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens VO	154(39,1%)	59(15,0%)	103(26,1%)	78(19,8%)

Beantwoordt het examen aan de eisen die in de door CvTE gepubliceerde syllabus worden gesteld?
Het examen beantwoordt

volledig aan de eisen	59	15,0
in voldoende mate aan de eisen	305	77,4
in onvoldoende mate aan de eisen	22	5,6
in het geheel niet aan de eisen	0	0,0
Dit kan ik niet beoordelen	8	2,0
Totaal	394	100,0%

Wat is uw oordeel over de inhoudelijke aansluiting van het examen bij het gegeven onderwijs?

zeer goed	31	7,9
goed	197	50,0
voldoende	149	37,8
onvoldoende	16	4,1
slecht	1	0,3
Totaal	394	100,0%

Het is de bedoeling dat uit de syllabus duidelijk blijkt welke stof de leerlingen voor het examen moeten kennen en kunnen.

Wat is uw mening over de duidelijkheid van de syllabus?

goed	88	22,3%
ruim voldoende	118	29,9%
voldoende	134	34,0%
onvoldoende	42	10,7%
slecht	3	0,8%
Dit kan ik niet beoordelen	9	2,3%
Totaal	394	100,0%

Uitgangsmateriaal, bronnen en teksten

Wat is uw mening over de functionaliteit van de inleidende teksten voor de beantwoording van de vragen?

De inleidende teksten zijn

allemaal functioneel	39	9,9%
grotendeels functioneel	330	83,8%
grotendeels niet functioneel	25	6,3%
geen van alle functioneel	0	0,0%
Geen keuze	0	0,0%
Totaal	394	100,0%

Examenopgaven worden vaak geplaatst in een context. Deze context wordt weergegeven met behulp van tekst en andere vormen van uitgangsmateriaal zoals afbeeldingen, statistische bronnen, krantenberichten, diagrammen, schema's, grafieken.

Wat is uw oordeel over het aantal verschillende contexten in dit examen?

Ik vind dat in dit examen het aantal verschillende contexten

te groot is	27	6,9%
precies goed is	343	87,1%
te klein is	24	6,1%
Totaal	394	100,0%

Hoe beoordeelt u de totale hoeveelheid tekst die gebruikt wordt als uitgangsmateriaal voor de vragen?
De totale hoeveelheid tekst is

te groot	123	31,2%
precies goed	268	68,0%
te klein	3	0,8%
Totaal	394	100,0%

Moeilijkheidsgraad

Wat is uw oordeel over de moeilijkheidsgraad van het examen?
Ik vind het examen

te moeilijk	10	2,5%
moeilijk	125	31,7%
niet te moeilijk/niet te makkelijk	248	62,9%
makkelijk	11	2,8%
te makkelijk	0	0,0%
Totaal	394	100,0%

Wat is uw oordeel over de mate waarin het examen de vaardige en minder vaardige kandidaten onderscheidt?
Het onderscheidend vermogen is

voldoende	291	73,9%
onvoldoende	69	17,5%
Kan ik niet beoordelen	34	8,6%
Totaal	394	100,0%

Lengte

Wat is uw oordeel over de lengte van het examen in verhouding tot de tijd die de kandidaat ervoor beschikbaar heeft?
Het examen is

te lang	18	4,6%
precies goed	357	90,6%
te kort	19	4,8%
Totaal	394	100,0%

Taalgebruik

Het is de bedoeling dat formuleringen voor de kandidaten begrijpelijk zijn.
In welke mate vindt u het taalgebruik in het examen passend bij de doelgroep?
Ik vind het taalgebruik

passend	53	13,5%
grotendeels passend	272	69,0%
grotendeels niet passend	67	17,0%
in het geheel niet passend	2	0,5%
Totaal	394	100,0%

Hoe beoordeelt u de moeilijkheidsgraad van het taalgebruik bij de vragen?
Ik vind het taalgebruik in de vragen

duidelijk	58	14,7%
grotendeels duidelijk	246	62,4%
vaak onduidelijk	88	22,3%
onduidelijk	2	0,5%
Totaal	394	100,0%

Vraagvorm

In het examen zijn drie verschillende vraagvormen te herkennen: open vragen, meerkeuzevragen en voor gestructureerde vragen.
Wat vindt u van de verdeling van vraagvormen in het examen?
Ik vind de verdeling van de vraagvormen

goed	336	85,3%
niet (zo) goed	50	12,7%
Kan ik niet beoordelen	8	2,0%
Totaal	394	100,0%

Van welke vraagvorm(en) ziet u liever een kleiner respectievelijk een groter aantal vragen in het examen?

	kleiner aantal	groter aantal
open vragen	16(37,2%)	27(62,8%)
meerkeuzevragen	24(55,8%)	19(44,2%)
voor gestructureerde vragen	13(32,5%)	27(67,5%)

Correctievoorschrift

Het correctievoorschrift bestaat uit een algemeen gedeelte en een vakspecifiek gedeelte. In het algemene gedeelte staan de algemene regels voor de correctie van examenvragen. Het vakspecifieke gedeelte bevat het beoordelingsmodel met het bijbehorende scoringsvoorschrift.

In welke mate geeft het beoordelingsmodel u voldoende houvast om bij de antwoorden van een kandidaat te bepalen hoeveel scorepunten u moet toekennen?

Het beoordelingsmodel geeft mij bij

alle vragen voldoende houvast	42	10,7%
de meeste vragen voldoende houvast	324	82,2%
de meeste vragen onvoldoende houvast	28	7,1%
alle vragen onvoldoende houvast	0	0,0%
Totaal	394	100,0%

Hoeveel tijd hebt u gemiddeld per kandidaat besteed aan de correctie van het examen?

minder dan 30 minuten	62	15,7%
tussen de 30 en 45 minuten	228	57,9%
meer dan 45 minuten	104	26,4%
Totaal	394	100,0%

Wat is uw mening over de gedetailleerdheid van het correctievoorschrift?

Ik vind het correctievoorschrift

te gedetailleerd	26	6,6%
voldoende gedetailleerd	244	61,9%
te weinig gedetailleerd	124	31,5%
Totaal	394	100,0%

Vakspecifieke vragen

Dit examen is het eerste examen dat wordt afgenomen op basis van de vernieuwing zoals die in de syllabus is vastgelegd.

In welke mate komt de vernieuwing tot uiting in het examen?

De mate waarin de vernieuwing tot uiting komt in het examen vind ik

heel goed	26	6,6%
goed	281	71,5%
slecht	49	12,5%
heel slecht	5	1,3%
Geen mening	32	8,1%
Totaal	393	100,0%

Wat is uw mening over de manier waarop de integratie van Staatsinrichting in het Historisch Overzicht in het examen vorm heeft gekregen?

Ik vind de manier waarop de integratie van Staatsinrichting in het Historisch Overzicht in het examen vorm heeft gekregen

heel goed	41	10,4%
goed	280	71,1%
slecht	53	13,5%
heel slecht	5	1,3%
Geen mening	15	3,8%
Totaal	394	100,0%

In het examen worden vanaf 2018 chronologievragen opgenomen die herkenbaar zijn aan het tussenkopje 'Door de tijd heen'.

Wat is uw mening over het gebruik respectievelijk de plaats van de tussenkopjes 'Door de tijd heen'?

	heel goed	goed	slecht	heel slecht	Geen mening
het gebruik van de tussenkopjes	110(27,9%)	237(60,2%)	22(5,6%)	1(0,3%)	24(6,1%)
de plaats van de tussenkopjes	73(18,5%)	265(67,3%)	23(5,8%)	1(0,3%)	32(8,1%)

Wat is uw mening over het aantal vragen in dit examen?
Ik vind het aantal vragen in dit examen

te groot	27	6,9%
precies goed	354	89,8%
te klein	13	3,3%
Totaal	394	100,0%

Na het examen publiceert de VGN naar aanleiding van de landelijke bespreking opmerkingen bij het correctievoorschrift.

Maakt u bij de correctie van het examen gebruik van deze informatie?

altijd	305	77,4%
soms	61	15,5%
zelden	15	3,8%
nooit	13	3,3%
Totaal	394	100,0%

3 Analysegegevens
Bron: www.cito.nl

Open de Excel-applicatie.

Door de cel 'P'-waarde totale steekproef' aan te klikken vindt u een omschrijving van het begrip 'P'-waarde'.

Ten aanzien van de representativiteit van de steekproef moet worden opgemerkt dat er sprake is van een selectie uit de populatie aangezien het uitsluitend vakdocenten betreft die een groepsrapportage hebben aangevraagd.

Schooltype/Leerweg	VMBO GL/TL
Soort examen	CSE
Vaknaam	geschiedenis en staatsinrichting
Totaal aantal kandidaten	23.683
Steekproefgrootte	16.208
Aantal items	43
P'-waarde totale steekproef	0,61
P'-waarde, alleen jongens	0,61
P'-waarde, alleen meisjes	0,60
Maximumscore	64
Gemiddelde score	38,7
Normeringsterm	0,9
Gemiddeld cijfer	6,3
Percentage onvoldoendes (< 5.5)	21,8
Standaardafwijking	7,9
Betrouwbaarheid (asyp. GLB)	0,80
Standaardmeetfout	3,5

4 Conclusies en aandachtspunten voor de toekomst

Over het algemeen kan geconcludeerd worden dat dit eerste examen na de vernieuwing van de syllabus goed ontvangen is door de docenten. Uit de quickscan vlak na de afname van het examen komt naar voren dat het examen door ongeveer de helft van de docenten als moeilijk ervaren is. Ongeveer één derde van de docenten geeft aan het examen niet te moeilijk en niet te makkelijk te vinden. De docenten geven dit examen een waardering van 6,28. Op iets meer afstand van het examen wordt ook een uitgebreide vragenlijst ingevuld door docenten. De resultaten van deze uitgebreide vragenlijst komen niet helemaal overeen met die van de quickscan. De uitgebreide vragenlijst is overwegend positiever ingevuld.

In de uitgebreide vragenlijst staan verschillende opmerkingen over de taligheid van het examen. Het examen wordt in de toelichting door een aantal docenten als te talig ervaren. De cijfers geven aan dat zo'n 80% van de docenten het taalgebruik (grotendeels) passend vindt voor de doelgroep. Op het gebied van de moeilijkheidsgraad van het taalgebruik in de vragen geeft iets minder dan 80% van de docenten aan het taalgebruik in de vragen (grotendeels) duidelijk te vinden.

Dit examen is het eerste examen dat afgenomen is op basis van de vernieuwde syllabus. Een aantal docenten geeft aan verrast te zijn dat het merendeel van de aanpassingen in de syllabus direct in het examen staan en hier veel nadruk op gelegd is. Hierdoor zijn de wat meer 'klassieke' onderwerpen minder aan bod gekomen. De mate waarin de vernieuwing van de syllabus tot uiting gekomen is in het examen is door zo'n 70% van de docenten als goed ervaren. Het overgrote deel van de docenten maakt gebruik van de syllabus bij de voorbereiding van de kandidaten op het examen. De vakspecifieke mededelingen via de Septembermededeling en Maartaanvulling wordt door iets meer dan de helft van de docenten met regelmaat gebruikt.

Een aantal docenten geeft aan niet voldoende uit de voeten te kunnen met het correctievoorschrift. Bijna 1 op de 3 docenten geeft aan dat het correctievoorschrift niet gedetailleerd genoeg is. Anderzijds geeft ruim 80% aan bij de meeste vragen voldoende houvast te hebben aan het correctievoorschrift. Nog eens 10% heeft bij alle vragen voldoende houvast aan het correctievoorschrift.

Uit de quickscan en de uitgebreide vragenlijst komen een aantal punten die bijzonder aandacht hebben en ook blijven behouden:

- Monitoren van de taligheid in het examen
- Een eenduidig en duidelijk correctievoorschrift

5 Open vraag: Hebt u nog opmerkingen of een toelichting?

<p>Bij vraag 3 was het antwoord een herhaling van de vraag zonder dat m.i. duidelijk werd aangegeven dat dit de bedoeling was. Ik leer mijn leerlingen dat herhalen van de vraag eigenlijk nooit het antwoord is. Vraag 14 te gedetailleerd voor de grote hoeveelheid stof die je kunt bevragen en taalkundig ook nog eens twijfelachtig. Vraag 24 correctiemodel te streng en erg moeilijk na te kijken. Vraag 28 bron beter toelichten. Vraag 40 vond ik geen Geschiedenis vraag.</p>
<p>Er zit altijd een zet in de goede volgorde vraag bij. Voor een dergelijke vraag kunnen de leerlingen dan 2 punten krijgen. In het antwoordmodel staat: als bij het weglaten van 1 foutief antwoord er een verder foutloze reeks ontstaat mag er 1 punt toegekend worden. Ajb dit veranderen in: bij verplaatsing van 1 foutief antwoord etc. Dan is het eerlijker.</p>
<p>In dit examen zaten vragen naar pietluttige details. De naam van het elektrisch hek tussen België en Nederland staat in onze methode noch schuin- noch vetgedrukt. Toch wordt ernaar gevraagd. Geen mivist die dit onthoudt. Ook was het affiche over 9 november 1923 erg vergezocht. Eerder geschikt voor Havo. Tot slot zat er in vraag 32 antwoord C een taalding. De zin eindigt met 'tegenwerkte' terwijl de mivist allang is opgehouden met lezen nadat hij aan het beginstuk meent te hebben herkend dat dit antwoord klopt. Kortom: rampzalig dat hier ook nog een strengere normering overheen gekomen is!</p>
<p>Het correctievoorschrift was erg matig. Veel antwoorden uiteindelijk nog goedgekeurd door tweede corrector die wel de beschikking had over VGN besprekingen. Ik vond dat het eerste correctievoorschrift te streng was en totaal niet gedetailleerd genoeg met de vragen.</p>
<p>Gebruik bronnen die leerlingen daadwerkelijk nodig hebben voor het beantwoorden van de vraag. Dit was bij een viertal vragen misleidend en niet noodzakelijk. Interbellum kwam er bekaaid vanaf (weinig vragen)</p>
<p>Ik vind dat er veel in de syllabus staat en dat dat gedeeltelijk wordt gevraagd op CE leerlingen leren als maar krijgen een deel van de stof, lijkt soms wel op een kansspel</p>
<p>Sommige vragen, bijvoorbeeld over de slag om Arnhem of de reis naar een concentratiekamp zijn te vaag geformuleerd. Zeker de tweede delen van deze vragen zorgen voor verkeerde antwoorden omdat leerlingen niet goed weten wat ze moeten doen.</p>
<p>Zeer talig, weinig over Eerste Wereldoorlog, zeer specifieke antwoorden worden verlangd</p>
<p>Vraag over de dodendraad vond ik vrij onduidelijk. volgorde vragen vond ik erg goed. Jammer dat sommige onderwerpen redelijk weinig naar voren kwamen bijvoorbeeld over Indonesië.</p>
<p>Bij de goede reeksvragen zou ik willen voorstellen dat een voorbeeld genoemd wordt van een goed antwoord, en een voorbeeld van een fout antwoord.</p>
<p>En toch blijft een examen uit 1998 identiek in opzet aan een examen in 2018 en dat verbaast.</p>
<p>Er was één vraag die simpelweg niet klopte. Er werd gevraagd naar de naam van een grens, dit was de grens van Nederland en België. Het vereiste antwoord was echter de Dodendraad. Dit is niet de naam van de grens, maar een bijnaam. Zeer treurig dat er zo'n fout in het examen zit en dat leerlingen worden afgerekend op zoiets onbeduidends als de naam van een grens.</p>
<p>Je merkt, dat vooral je leerlingen met allochtone achtergrond op talige inzichtvragen vreselijk onderuit gaan. Dan is het meer taalexamen dan geschiedenisexamen. En het gaat dan niet alleen om mensen, die van zichzelf uit al lui zijn of zo. Ook mijn meest ijverige leerlingen redden het niet met de vragen met veel en te vaak wollig taalgebruik.</p>
<p>Punten werden soms erg gemakkelijk toegekend. Bijvoorbeeld vraag 1: alleen het woord nieuwe grondwet volstond al. Waarom niet een volledige zin met hoofdletter en punt?</p>

De vervlechting van staatsinrichting met de geschiedenis van de twintigste eeuw voegt inhoudelijk weinig toe. Het blijven op zichzelf staande onderwerpen. Voor leerlingen is de 'scheiding' van beide onderwerpen duidelijker. - Er was dit examen veel aandacht voor het interbellum, terwijl naar bijvoorbeeld de eerste wereldoorlog bijna niet is gevraagd. Waarom worden de vragen/punten niet gelijkmatiger verdeeld? - Ik vind het een beetje flauw dat naar vrijwel elke nieuwe toevoeging in de syllabus is gevraagd. - Relatief veel tekstbronnen, relatief weinig (spot)prenten.

Het examen neigde naar mijn bescheiden mening naar een Havo-achtig karakter. De Mavo opleidingen hebben in onze regio last van veel leerlingen met taalproblemen, een andere culturele achtergrond en/of gedrag. Het Mavo-examen is van een dermate hoog niveau dat veel docenten en leerlingen aangeven dat dit helemaal niet past bij de eigenschappen die een doorsnee - zessen scorende - mavo leerling heeft.

Het is gebleken dat voornamelijk de allochtone leerlingen niet over voldoende woordenschat beschikken om bij de open vragen goede antwoorden te kunnen formuleren. Dit zegt echter niets over de kwaliteit van het examen. We zullen in onderwijs in Nederland hier meer aan moeten doen.

Ik vond het erg jammer dat er dit jaar heel erg laat een erratum voor het vak geschiedenis kwam. Ik heb zelfs nog even gewacht met het opsturen, maar op de allerlaatste dag (terwijl het allang opgestuurd was) kwam het erratum pas. Je bent dan erg afhankelijk van je tweede corrector wat betreft het toekennen van de punten. Daar was ik zeker niet blij mee!

Mijn tweede corrector legde de uitkomsten van de VGN naast zich neer en wilde geen voorbeelden goed rekenen die niet in het correctievoorschrift stonden. Om dit soort misverstanden te voorkomen, moet het correctievoorschrift vele malen uitgebreider worden.

Het onderwerp Luxemburgse kwestie vind ik niet relevant en veel te complex voor leerlingen uit Mavo 4! Graag schrappen volgend jaar.

De vraag over de stroomdraad in WO-I tussen België en Nederland had bij mij geen enkele leerling goed. Bij de 2-e correctie zag ik dat ook in die klas geen enkele leerling het antwoord goed had. Het antwoord op de vraag staat nergens in de lesstof vermeld. Dat vind ik niet goed. Deze vraag hoorde niet in het CSE geschiedenis.

Geschiedenis is kennis, begrijpen en toepassen. Er mogen best wel meer examen vragen over het toepassen van de begrippen, dus vaardigheden voor het dit vak. Voor de leerlingen staan het toepassen van de vaardigheden centraal voor hun vervolopleiding en een plek in de maatschappij.

Ik blijf de indruk houden dat we als geschiedenisdocenten niet allemaal dezelfde correctieregels toepassen bij de beoordeling van het examen. -Sommige vragen zijn te ruim geformuleerd. Een mavo leerling heeft structuur nodig in de vraag.

Prima examen. CSE cijfer correspondeert met het CE cijfer .

Tot op heden kon ik nog geen 'oude' examens gebruiken bij de voorbereiding op dit examen, aangezien de opzet en inhoud van dit examen wezenlijk verschilde van de 'oude' examens. Daarom achtte ik het niet zinvol om met oude examens te oefenen om de leerlingen niet te verwarren. Wel heb ik gebruik gemaakt van de aangepaste versie die beschikbaar is gesteld door Cito van het examen van 2015.

Dit keer moesten er al wolf rapportages ingestuurd worden voordat de VGN rapportage klaar was. Ook vind ik dat de leerlingen van sommige onderwerpen wel erg weinig of geen vragen krijgen.

Ik bespeur een trend waarin er steeds minder van de taalvaardigheid van de leerlingen verwacht wordt. De stof wordt beknopter aangeboden, de teksten simpeler. Daar maak ik bezwaar tegen. De stof mag details en meer context bieden. De taalvaardigheid mag hoger. Wij mogen best meer van de leerlingen verwachten. In mijn mening versterkt het versimpelen van de stof de neiging van leerlingen om minder te lezen. Ook gaat de nuance verloren door versimpeling. Ander onderwerp: het deel staatsinrichting neigt er naar inzichten in het 'strafrecht'. Ik zou er voor pleiten meer aandacht te besteden aan 'privaatrecht' zodat ik als docent beter kan uitleggen hoe de democratische instellingen in het land werken en hoe die tot stand gekomen zijn. Ik zou liever bespreken welke keuzes de overheid maakt voor mensen met bijvoorbeeld een schuldenpositie dan hoe iemand een geconfisqueerde brommer terugkrijgt. Samengevat: meer tekst en context, schuw ingewikkelde taal niet; docent legt dat graag uit. Kijk bij staatsinrichting ook naar de privaatrechtelijke kant.

Jammer dat de verzuiling er niet duidelijk in zat. Wel verhoudingsgewijs veel Duitsland voor de oorlog. En de vraag over de 'Draad des doods' vond ik vrij zinloos. Verder wel een goed examen.

Er zijn dit jaar bijzonder veel vragen niet begrepen door leerlingen. Dat ligt niet aan de aansluiting bij de leerstof maar enkel aan de formulering van de vragen. Het zou fijn zijn als er een CV is dat minder discussie oplevert met de 2e correctie. Het zou fijn zijn wanneer ook de percentages worden gegeven van de mate waarin onderwerpen worden teruggevraagd.

Aantal detailvragen die eigenlijk niet relevant zijn(v.b. Dodendraad) Vernieuwingsonderwerpen beetje geforceerd in examen ondergebracht. Vragen waar drie begrippen in onderling samenhang moeten worden uitgelegd zijn taalkundig te moeilijk voor mavoleerlingen.

Er moet m.i. een meldpunt komen voor slecht correctiewerk. Ik heb in mijn tweede correctie zeer veel discrepanties gevonden (180 op 60 ln). Er gebeurt hier nu niets mee en op die manier blijft dit bestaan.

Op zich een degelijk eindexamen. Let op dat het eindexamen niet te talig wordt. Veel leerlingen vinden begrijpend lezen pittig. Vraag 24 met twee woorden een logisch verhaal schrijven blijft lastig voor de leerling. Geldt ook voor de docenten die nakijken. Vraag 14 dodendraad. Hier een beetje het gevoel van een triviantvraag. Je had deze vraag anders kunnen stellen. Wat was het doel van de dodendraad? Voor de rest blijft het nakijken lastig. Je kunt antwoorden op meerdere manieren interpreteren. Wel compliment voor mijn tweede corrector. Goed nagekeken. Er was ruimte om met elkaar van gedachte te wisselen.

Dit was een erg talig examen - taalvaardigheid van de leerlingen wordt flink op de proef gesteld

De tweede correctie verschilt per jaar. Het ene jaar denkt de gecommiteerde met je mee en staat de kandidaat centraal. Het andere jaar gaat het om de Nederlandse taal en gaat het niet meer om de historische juistheid. Sommige leerlingen zijn niet zo taalvaardig en worden daardoor te kort gedaan. Naar mijn mening dient een gecommiteerde een controle uit te voeren en niet het examen tot op de komma uit te pluizen en opnieuw na te kijken.

Opmerkingen over een 3-tal vragen - vraag over de mislukte staatsgreep van Hitler en de vraag over de Luxemburgse kwestie vind ik onnodig. Dit zijn op dit moment meer voetnoten voor dit niveau. De context voor de Luxemburgse kwestie had ook te weinig raakvlak met de vraag en zorgde meer voor verwarring dan voor inzicht of inleiding. De vraag over de kristalnacht was erg verwarrend gesteld. Mijn indruk was dat de leerling de begrippen moest uitleggen en hun samenhang en waarom dit tot de kristalnacht zou leiden. Het antwoordmodel laat anders vermoeden. Dit was erg complex om te doen voor een GL-leerling, deze vraag had anders geformuleerd kunnen en moeten worden

Ieder jaar weer moet ik helaas constateren dat leerlingen die tekstueel/inzichtelijk wat minder sterk zijn (en dat zijn er op VMBO GT(MAVO)-niveau veel/minimaal de helft) bij het geschiedenis examen verdwalen in een aantal vragen. Hoe dat komt? De makers van het examen zijn allemaal HBO of universitair geschoolde mensen. Die gaan dan proberen om zgn. inzichtvragen te maken over de lesstof. En dat dan voor VMBO-leerlingen. Niet hun denkniveau!! Dat gebeurt dan door aan de vraag een soort puzzel-achtige structuur te geven. Voor deze tekstinzichtelijk minder sterke leerlingen wordt dan de vorm van de vraag een groter probleem dan de vraag eigenlijk zou moeten zijn. Ik weet uit ondervinding/ervaring dat leerlingen de kennis over een bepaald onderwerp uit de geschiedenis hebben, dat ook zeker zouden kunnen opschrijven, maar door de ingewikkelde manier van vragen eigenlijk niet weten WAT ze eigenlijk moeten opschrijven. Dat heb ik al jaren ontdekt als ik met leerlingen die gaan herkansen het examen eerste tijdvak ga nabespreken. 'Jeetje meneer, ik wist niet dat ze dat bedoelden'. Ik zal een voorbeeld geven n.a.v. het laatste examen. Mijn leerlingen weten bijvoorbeeld donders goed wie er bij de Geallieerden hoorden in de Eerste Wereldoorlog, en ook dat Rusland er vanaf 1917 uitstapte, en dat de VS ging meedoen. Maar nu wordt deze kennis getoetst in een vlaggenparade. Helaas missen sommige leerlingen het inzichtvermogen om de kennis die ze beheersen om te zetten in een antwoord op deze vraag. En omdat dit onvermogen ze bij alle vragen parten speelt zijn het juist deze leerlingen die beduidend lager scoren dan ze eigenlijk op kennisniveau waard zijn. Leerlingen die de kennis minder beheersen, maar goed zijn inzichtelijk, scoren nu altijd véél hoger dan de leerlingen die ik eerder aanhaalde. Als docent voelt dat na afloop van een jaar keihard werken altijd rot. Slimmeriken (bijvoorbeeld afgestroomde Havisten, met weinig inzet, en matige kennis) scoren veel hoger dan hardwerkende doorzetter, die méér weten, maar met een minder hoog inzicht. Ik zou er dan ook voor pleiten om in volgende examens ook een aantal meer eenvoudig gestelde vragen op te nemen die qua vraagstelling simpel zijn, maar waar de weg naar 'wat weet je nu eigenlijk' minder complex is. ps. De vraag naar de "dodendraad" in het laatste examen was trouwens balen. In mijn lessen aan mijn beide clusters had ik veel gesproken over de Belgische vluchtelingen die in onze woonplaats Waalwijk, en in andere plaatsen in Zuid-Nederland waren gekomen, Ook dat er flink gesmokkeld, o.a. boter, was, dat dit gevaarlijk was wegens de hoogspanning. Maar het woord 'dodendraad' had ik ze niet geleerd. Gevolg: geen enkele leerling wist deze vraag. Zo'n detailvraag doet overduidelijk geen recht aan wat er feitelijk aan de hand was in de jaren '14-18 tussen Nederland en België. Uiteindelijk best een lang verhaal onder het kopje 'opmerkingen', maar ik heb dit gedaan in de hoop dat de balans tussen 'slim' en hard werken aan kennis over geschiedenis' wat rechtvaardiger wordt.

Complimenten voor het vernieuwde examen!

Te talig, vragen soms heel onduidelijk wat willen ze precies weten als antwoord. - of bijv. vraag over dodendraad zeer onduidelijk gesteld. - bronnen gebruik waarna er niks over mag worden gebruikt in een antwoord zie vraag over WO II. Terwijl leerlingen dat juist leren. - weinig spotprenten deze keer. - soms details die niet in syllabus staan bijv. dollé mina' s lastig voor de leerlingen. correctie model kan veel beter nu nog teveel discussie wat wel en niet goedgekeurd kan worden.

Lastig om dit in enquête vragen mijn gevoel weer te geven

Vgn kan als leidraad maar heeft geen wettelijke status. Kwam vooral bij havo als zeer irritant over. Tweede corrector dacht met VGN verslag in de hand de wereld aan te kunnen. Bij havo meende VGN "dat leerlingen over zaken heen lezen en dat dus Karel V en Filips II goed gerekend dienden te worden" Dat was volgend het CV niet het geval. En ik hanteer het CV. Nog wel paar voorbeelden. Jammer. CV is prima en mijn vakinhoudelijke kennis ook.

Persoonlijk vind ik het examen voor een vmbo leerling te talig. Of ze teksten begrijpen wordt bij Nederlands wel getoetst, hier gaan het om inhoudelijke kennis van het vak. Wat mij betreft mogen de vragen korter geformuleerd worden.

Over het CE ben ik over het algemeen tevreden, hij was prima te doen. Mijn leerlingen waren echter niet zo blij. Zij hadden problemen met de vraagstelling bij een aantal vragen, waardoor ze echt op het verkeerde been werden gezet. Als het gaat om kennis en vaardigheden vind ik dat dit echt beter in de vragen verwerkt moet worden. Ik heb gemerkt tijdens de tweede correctie dat de examinerator veel te veel vrijheid nam in het CV. Dit zorgde voor veel tweede correctiewerk. Soms mag het CV echt wel specifieker en/of geslotener zijn, zodat er niet te veel discussie mogelijk is. Natuurlijk geeft ons vak altijd ruimte voor discussie, wat ik geen probleem vind. Verder maakte de examinerator geen gebruik van het VGN-verslag, hij vond dit maar een verzameling van meningen. Mijn frustratie over het CV zit met name in de tweede correctie.

De vraagstelling was soms niet specifiek genoeg waardoor er veel ruis kon ontstaan tussen 1e en 2e corrector

Het correctievoorschrift klopt soms niet met de vraag. Bijvoorbeeld vraag 24. Een gevolg uitleggen zonder de begrippen te koppelen aan het gevolg (alleen onderling) lijkt me niet logisch.

Ik vond het examen erg talig en merk dan ook dat sommige leerlingen gewoon verkeerd antwoorden, omdat ze niet overal begrepen wat ze moesten doen. Wat ik daarnaast lastig vond is dat er weinig voorbeeldvragen over de nieuwe onderwerpen als de dolkstootlegende, de machtsgreep van Hitler (1924) of de crisis (1924), operatie market garden, terwijl al deze nieuwe onderwerpen wel onderdeel waren van het examen. Ik vond de formulier vraag waar ze gebruik moesten maken van 2 begrippen ook onnodig ingewikkeld. Rassenwetten, waar door veel leerlingen werd gerefereerd aan rassenleer. En je gelijk 0 punten mocht toekennen wanneer ze 1 begrip (antisemitisme/rassenwetten) verbonden aan de genoemde gebeurtenis.

Vraag 24 over de Kristal nacht antisemitisme en rassenwetten vond ik voor een tl leerling te ingewikkeld. Zowel mijn eigen leerlingen, als de leerlingen die ik had bij de tweede correctie scoorden onvoldoende op deze vraag. Bij sommige vragen vond ik ook dat er teveel bijzaken gevraagd werden. Bijvoorbeeld de vraag over de dodendraad tussen Nederland en België. Voor het vernieuwde examen had men ook een of twee pilotexamens tijdig kunnen publiceren voor docenten om met leerlingen te oefenen. Dat werd vorige keer wel gedaan met de vernieuwing examens. Bij vraag 42 zou je ook de oprichting van de VN kunnen benoemen in het antwoordenmodel, stond er niet bij.

Het examen was te talig.

Leerlingen klagen na afloop van het examen vaak over de geringe mate waarin ze hun kennis kwijt konden. Open vragen worden op prijs gesteld. Dit jaar vond ik dat er soms wat te gedetailleerde vragen over de nieuwe stof inzaten. Uit contacten met andere docenten begrijp ik dat bijvoorbeeld de vraag over de dodendraad erg slecht werd gemaakt. Ook de vraag over de putsch landde niet helemaal goed. Leerlingen wisten wel van de Putsch maar associeerden deze niet met de herdenkingspostzegel.

De nieuwe verdeling van de stof is voor leerlingen niet herkenbaar.

Inhoudelijk was er veel aan te merken op dit examen. Sommige vragen vroegen zeer gedetailleerde kennis waarvan ik mij afvraag wat de meerwaarde is dat de leerling dit weet. (dodendraad)

In mijn beleving waren er veel vragen die gingen over de nieuwe onderwerpen(b.v. Luxemburgse kwestie) in de syllabus. Dit had iets gelijkmatiger gekund. Daarnaast blijf ik de verdeling van keuze van onderwerpen scheef vinden. Weinig vragen over Koude Oorlog. De gestapelde vragen (3-6-15-10) kunnen leiden tot onduidelijkheid en hielpen niet de leerlingen in het denkproces. Ik ben dan ook erg benieuwd naar de landelijk "p-waarde" van deze vragen. Verder complimenten voor de examenmakers om toch elk jaar maar weer nieuwe vragen te bedenken.

Ieder jaar wordt aangegeven dat het examen geschiedenis te talig is en ook dit jaar is dit het geval. Leerlingen die moeite hebben met taal maar wel goed leren worden tekort gedaan.

Ik vond dat er veel vragen waren over de nieuwe begrippen/nieuwe stof. Meer dan ik had verwacht.

De examens zijn elk jaar erg talig. Dit is voor een mavo leerling heel lastig. Vooral de dyslectische en buitenlandse kinderen struikelen hier elk jaar over. Verder vind ik de examens veel te groot. Waar zoveel vragen? Het moet toch ook kunnen met minder vragen. Je hoeft niet elk onderwerp te toetsen.
Ik vind het wel echt zwak dat vraag 30 in het examen zat (en dat vervolgens alle leerlingen een punt kregen). De stof is al zo lang hetzelfde: dat er dan toch nog zo'n vraag in het examen zit, zou eigenlijk niet moeten kunnen. Verder vond ik het examen overigens prima.
Ik vind de dat de kinderen veel meer moeten weten dan er gevraagd wordt. Jammer
Het grote probleem bij het examen geschiedenis is de taligheid hiervan. Zeker in vergelijking met de manier van vraagstelling bij Nederlands. Leerlingen missen punten omdat ze de antwoorden niet goed kunnen formuleren. Daar zou meer aandacht aan besteed moeten worden. Probeer ik als vakdocent maar blijft een moeilijk punt.
Ik kan niet goed begrijpen hoe vraag 30 over de Slag om Arnhem in een CE verzeild kan raken. De vraag impliceert historische onjuistheden en daar zou het CvTE voor moeten waken. Ik vind het genant dat een aanvulling op het CV moet worden uitgevaardigd waarin onvolkomenheden en/of onjuistheden achteraf worden gecorrigeerd. Ik begrijp dat vragen maken mensenwerk is, waarin foutjes kunnen sluipen, maar deze ging mij "een brug te ver".
In vergelijking met voorgaande jaren waren er een aantal vragen (teveel) die niet juist waren geformuleerd of te onduidelijk waren waardoor leerlingen in verwarring raakten
Veel vragen over vernieuwde CE stof. Ik 'miste' aantal vragen over CE stof die al vaker behandeld is (D-day, WOI etc.
Te talig voor VMBO leerlingen. Proberen leerlingen op het verkeerde been te zetten is volgens mij niet de bedoeling maar gebeurt wel. Sommige vragen te veel op detail niveau i.p.v. grote lijn.
Het taalgebruik in het examen is soms boven de pet van vmbo-TL leerlingen. Pas dat aan, zodat de kans op succes voor leerlingen groter wordt. Het gaat hier om het vak geschiedenis, niet om Nederlandse taal te leren. De bronnen die gebruikt werden in het examen eerste tijdvak 2018 zijn niet altijd nodig om de vraag te beantwoorden. Het blijft jammer dat de bijlages voor Geschiedenis in zwart/wit wordt aangeleverd en niet in kleur, zoals bijvoorbeeld bij het vak BTE wel het geval is. Ik zou er voor pleiten om de bijlagen in kleur aan te leveren, zodat bronnen helderder worden voor leerlingen en de kans op een juist antwoord groter wordt.
Leerlingen vonden het examen over het algemeen heel makkelijk, maar de scores laten iets anders zien. Dit geeft m.i. aan dat voor leerlingen niet altijd duidelijk was wat er van hen gevraagd werd.
Goed examen. Het kader examen (op papier) was erg lastig en het verschil tussen tl en kader was te klein...
Sommige vragen zijn echt te er gezocht. In het VMBO kan je niet verwachten dat ze b.v. op de hoogte zijn van Kapp-putch en daar aan verbonden vragen. Binnen het historisch overzicht moet al zoveel info doorgenomen en besproken worden, dat je niet altijd aan zulke specifieke gebeurtenissen toe komt. De hoeveelheid info is al vaak te veel voor deze leerlingen. Vraag meer de grote lijnen en dan is het al heel wat als ze dat kunnen onthouden.
Prima examen. Leerling vriendelijk. De hardwerkende leerling en de luie, maar slimme leerling konden hierbij allebei goed een voldoende halen. Misschien had het wat meer onderscheidend kunnen zijn via meer open vragen. inhoud sloot goed aan bij syllabus.
1- In dit examen komen mijns inziens niet alle onderwerpen voldoende aan bod. De verdeling is scheef, dit jaar te veel in de richting van het interbellum.
2- Bijna alle toevoegingen (nieuwe stof uit de syllabus) worden gevraagd, terwijl dit vaak details zijn. Ook hier zou ik graag een verdeling zien met meer evenwicht.
Alle nieuwe onderdelen uit de syllabus werden bevraagd. Had ook wel minder gemogen

Ik vond het verschil tussen de examens voorgaande jaren groot. Ik vond dat wij als docenten daar niet afdoende op waren voorbereid. Tevens vond ik dat ik veel meer nazoek werk moest doen dit jaar om historische correctheid te kunnen beargumenteren naar een eventuele tweede corrector. Dit kost veel tijd. In het CV wordt weinig rekening gehouden met de gemiddelde taalvaardigheid van een VMBO leerling daar is veel discussie over op het forum.

De aanvulling op het correctiemodel had volgens mij voorkomen kunnen worden. De aanpassing leek mij voor de hand liggend. Verbazingwekkend dat dit van te voren niet is meegenomen.

Ik ben van mening dat het examen dit keer erg gericht was op details en dat er te weinig werd gevraagd naar de hoofdlijnen. Dat vind ik jammer.

Er was dit jaar te weinig oefenmateriaal voor de nieuwe manier van toetsen; er was maar één oefenexamen. Graag meerdere oefenexamens graag. De syllabus is voor leerlingen niet duidelijk. Te moeilijke taal. Je moet als docent bijna alles vertalen naar begrijpelijke taal.

Ik vind dat bij sommige vragen het teveel over details ging. Staat niet in verhouding tot de hoeveelheid stof die de leerlingen dienen te kennen.

Tweede correctie blij boeiend. Discrepancie tussen stijlen van nakijken zijn blijkbaar mogelijk. Ik ben teleurgesteld in het gebruik van onzinnige argumenten om iets wat overduidelijk fout is toch goed te rekenen. Liefst een onafhankelijke 1e corrector evenals een onafhankelijke 2e corrector. Afstraffen bij een te groot verschil.

Ik vind het examen erg talig. Leerlingen die minder taalvaardig zijn, hebben het erg moeilijk met het begrijpen van de vele teksten.

De historische vaardigheden komen m.i. in het CSE te weinig terug.

Ga zo door

Door de vraagstelling Nieuwe Stijl is het voor minder taalvaardige soms lastig een antwoord te formuleren waaraan punten kunnen worden toe gekend. Op het formuleren van de juiste antwoorden op de, volgens het correctiemodel, juiste wijze zal extra moeten worden geoefend.

Ik vond verschillende vragen te talig. Leerlingen met dyslectie en allochtone leerlingen hadden hier meer moeite mee.

De VGN opmerkingen zijn nog steeds erg willekeurig. Vooral bij sommige vragen waarbij de structuur van de vraag niet heel helder is of de gekozen begrippen verwarrend. Denk aan vraag 9(?) over industrie en kolonialisme in Indonesië; stond niet heel concreet in de syllabus en ook na erratum nog veel 'goede' antwoorden mogelijk. Ook vraag over antisemitisme/rassenwetten leiden tot kristal nacht was lastig daar veel leerlingen rassenwetten / rassenleer verwarren. Misschien onderscheidt dit het kaf van het koren, maar misschien ook nodeloos moeilijk? Daarnaast vragen waarbij je als je 2e deel niet goed hebt 0 ipv 2 punten krijgt. Dan weten leerlingen dus een deel van de stof wel, alleen begrijpen niet wat ze er verder mee moeten in de vraag. Is dan niet wijzer om in ieder geval voor een deel van de goede antwoorden een punt te geven. Bijvoorbeeld vraag kristalnacht: 1 punt voor goede uitleg begrip (x2) + samenhang 1pt = 3pt? Als laatste de vragen over de EU; deze zijn wel eens concreter; bijvoorbeeld een beleidsterrein (milieu) waarbij samenwerking op internationaal niveau nodig is. Nu is dit een hele simpele / wijd lopende vraag over economie; waarbij dan het antwoordmodel wel weer erg beperkt. Dit leidt vervolgens tot discussie tussen 'CV' vaste correctoren en mensen die andere goed onderbouwde punten ook goed keuren. Iets meer sturing in de vraag zou dan wellicht helpen. Al met al dus een aardig examen, op een enkel vraag na.

Een aantal opgaven zorgden voor mogelijke divisie tussen de correctoren. Aantal opgaven ook zeer lastig na te kijken. Dit waren vooral de opgaven waarin gevraagd werd naar een onderlinge samenhang.

Het blijft een te talig examen. Vragen kunnen veel directer gesteld worden om te weten of de leerlingen de stof beheerst. Ik vond de open vraag waarbij de leerling mocht kiezen (arbeiders, vrouwen of confessionelen) erg goed. Graag meer van dit soort vragen. Gebruik alleen een bron als de vraag gaat over de inhoud van de bron.

Het is Jammer dat het VGN verslag zo laat kwam,
Er mag wat mij betreft een verdiepingsthema bij waar ca. 5 vragen aan gekoppeld zouden zijn. Dat het thema Israël niet meer tot de stof behoort is een tekortkoming.
Geef in het correctievoorschrift alle goede mogelijkheden bij chronologie vragen waar 2 of 1 p worden gegeven.
Bij enkele vragen staat dat leerlingen de bron moet gebruiken. Soms moet het antwoord dan ook daadwerkelijk uit de bron komen. Soms ook echter niet. Hierdoor gaan leerlingen regelmatig in de fout. Voor leerlingen zou het duidelijker zijn of het antwoord echt in de bron staat of dat ze zelf het antwoord moeten bedenken. Dit jaar was het bovenstaande het geval bij opdracht 28. Soms zijn collega's wel heel ruimhartig in het toekennen van scorepunten.
Examen is voor T leerlingen vaak te talig. Als de vraag niet goed begrepen wordt, is het antwoord meestal fout. Bij sommige leerlingen weet ik dat de kennis er wel is, maar dat de vraag het goede antwoord belemmert.
Niet teveel vragen naar details. Maar 1 vraag over Indonesië: te weinig in verhouding met de jaren daarvoor. Probeer vragen te vermijden waar leerlingen een legio aan antwoorden kunnen geven, zoals vraag 40.
Het examen is m.i. te veel gericht op kennis van feitjes. Er is te weinig aandacht voor het toetsen van historisch inzicht. Een goed voorbereide leerling kan veel kennis en inzicht hebben en nóg slecht scoren door gevraagde feitjes zoals de datum (!) van de Hitler putsch of dodendraad. Ondanks een aantal goede vragen werd het hierdoor toch een flauw examen. Het wordt op deze manier een helse klus om leerlingen én inzicht op te laten doen in geschiedenis én ze klaar te stomen voor een onredelijke hoeveelheid gevraagde feitenkennis.
Wat ik soms erg jammer vind is de starheid welke je nog wel eens tegenkomt bij de correcties. De aanvulling van VGN is prachtig als de tweede corrector deze ook wil hanteren. Anders is er al snel sprake van een probleem. Wel vind ik de vergadering ten opzichte van de instuur datum wolf wat aan de late kant. Als je datum wolf goed naleeft ben je met de VGN te laat om toe te passen. Dit geeft extra werk voor de tweede corrector als hij/zij hem wel gebruikt.
Omdat dit jaar het examen is vernieuwd en het examen heel anders is ingedeeld dan de oude examens waar je als school toch veelal mee oefent omdat er niet zoveel passend materiaal anders overblijft, had ik eigenlijk verwacht de N term hoger zou liggen. Gelukkig is mede door het erratum en de bepalingen van de VGN het uiteindelijk toch nog goed gekomen met de scores.
Het is ieder jaar lastig om met de tweede corrector overeenstemming te krijgen wanneer een examenkandidaat een historisch juist antwoord heeft gegeven dat niet in het correctievoorschrift genoemd staat. Dit geldt ook voor de vragen waarbij in het correctievoorschrift een voorbeeld van een juist antwoord genoemd staat. Tweede correctoren zijn niet ontvankelijk voor de uitkomsten van de landelijke bespreking en geven vaak als argument dat zij het bij hun eigen leerlingen niet goed gerekend hebben. Ook wanneer er aantoonbaar (aan de hand van betrouwbare bronnen en publicaties) punten toegekend kunnen worden staan de tweede correctoren hier niet voor open.
De toets is te lang. Leerlingen hebben moeite de aandacht tot de laatste vragen vast te houden.
Het wordt steeds meer een taalvaardig examen en dit doet te kort aan het echt inhoudelijke van het examen.
Er werden op het examen (chronologie vragen, nieuwe onderwerpen: bijvoorbeeld dodendraad) veel nieuwe onderdelen gevraagd aan de kandidaten en dit heb je in mindere mate kunnen oefenen uit oude examens. Ik miste onderdelen zoals D-day. Hierover kwam altijd wel een vraag en nu lag de nadruk wel meer op de nieuwe examenstof. Daarnaast blijf ik de vraag omtrent het combineren van historische begrippen in juiste samenhang lastig vinden voor mavo IIn

De syllabus dient herschreven te worden op leerling niveau. Maak 2 versies, 1 voor docent, 1 voor leerling. Of i.i.g. de leerling versie. Voor havo is dit ook gedaan, leesbaar iig. Hoeveel te meer heeft vmbo dit dan nodig? de verdeling van de stof in het examen vind ik verder erg tegenvallen. GS van Koude Oorlog en erna bijv. kwam maar weinig terug, of alleen in kleinere vragen. Nederlands-Indië idem. Voor de rest prima, overall genomen vond ik het CE zeker niet te moeilijk. Wel is het zo dat de II met oude examens hebben moeten oefenen, en ze dat verschil wel erg groot vonden. Ik had daarom de N term nog ietsjes hoger verwacht.

Ik vond de vraag over de Luxemburgse kwestie wel erg naar details vragen (de chronologie) dat heeft niets te maken met het waarom van dit onderdeel en dat is naar mijn mening het conflict tussen koning (onschendbaarheid) en Tweede Kamer (ministeriële verantwoordelijkheid).

Er moet duidelijkheid komen over de landelijke vergadering. Sommige docenten gebruiken het wel en andere niet. Dit kan tot discussies leiden bij overleg met 2e correctie. Ik zou hier graag een duidelijk standpunt komen of we het wel mogen gebruiken of niet. De huidige gang van zaken is in het nadeel van de leerlingen.

Het correctiemodel moet concreter worden. Er zijn enorm veel discussiepunten. Sluit dit a.u.b. uit. Dit komt de kandidaat, de docent en ons mooie vak ten goede!!!! Er zijn diverse vragen waar een leerling bij een goed antwoord geen punt krijgt en bij 2 goede antwoorden wordt een punt toegekend. Als dit vaak voor komt bij een leerling wordt hij sterk ten onrechte benadeeld. We moeten en mogen toch uitgaan van wat de leerling weet en niet doorgronden wat hij niet weet. Ik vind dat minder talige problemen op het VMBO erg veel moeite hebben met het lezen van de vragen. Het is GEEN examen NEDERLANDS, maar G E S C H I E D E N I S ! ! ! ! Als je een taalttest afneemt, geeft dat te weinig info over de reproductie en vaardigheid van een leerling op historisch gebied.

Over het algemeen vond ik het een goed examen. Sommige vragen waren heel pittig, meer havo-vragen. Er werden ook veel details gevraagd. het antwoordenmodel was niet altijd toereikend.

Ik vond dat er wel heel veel nadruk lag op alle nieuwe dingen in het examen. Goed vond ik dat nu periode erbij worden gezet (zoals Eerste Wereldoorlog) Traditie getrouw maken mijn leerlingen de laatste vragen altijd slecht. Wellicht omdat het toch teveel is.

Het was echt een goed examen, met ook duidelijk kansen voor zij die het van leren moeten hebben. Wel iets te gedetailleerd wellicht (dolkstoot, staatsgreep van 1923, dodendraad), maar oké. Commentaar in kringbespreking op vraag over naam grens had wellicht voorkomen kunnen worden door iets accurater te formuleren: "de bijnaam van de grens".

Soms vind je een antwoord wel goed, maar staat het niet in het correctievoorschrift (over de Slag bij Arnhem bijvoorbeeld).

Het VGN verslag uit de laatste vraag is adviserend, niet leidend. Dit zorgt voor verwarring tijdens het overleg met de 2e corrector (de ene neemt het wel mee, de ander niet, of weigert er iets mee te doen). Ik vond het examen enorm talig, sommige vragen waren te gedetailleerd (aansluiting belevingswereld vmbo leerling is dan nihil), bronnen vond ik wel goed gevonden. De nieuwe lay-out is goed uitgevoerd, zorgt voor een overzichtelijk geheel. Ik stoor mij echter wel aan de beperktheid van het CV, zeker als een 2e corrector het VGN verslag weigert mee te nemen in de bespreking. Ander punt, buiten dit CE om. Het CE programma VMBO TL geschiedenis sluit niet aan op doorstroming Havo 4 of bepaalde MBO opleidingen (deze kritiek krijg ik al jaren van oud vmbo4 leerlingen).

Nieuwe indeling examen is een vooruitgang

Hongaarse opstand was doorgestreep in de syllabus, kwam wel in het examen voor. Antwoordmodel soms te specifiek voor de gemiddelde VMBO leerling, bv opkomen voor de arbeiders versus opkomen voor de rechten van de arbeiders. Voor een leerling is dit een niet noemenswaardig verschil (vraag socialisten).

Het VGN rapport moet eerder verschijnen en zou door elke docent moeten worden gebruikt. Veel docenten leveren het correctiewerk al in voordat het VGN rapport is gepubliceerd. Dit levert onnodig veel extra correctie op voor de tweede corrector.

Het vmbo-tl examen is een prima examen voor de doelgroep. Het is goed na te kijken in tegenstelling tot het havo + vwo examen.

Dit jaar konden leerlingen bij een aantal vragen antwoorden invullen die weliswaar antwoorden op de vraag waren maar, naar mijn inschatting, niet de bedoeling van de vragenmaker. Bijvoorbeeld vraag 5 tweede deel. In het antwoordmodel staan alleen voorbeeldantwoorden die gaan over kinderen maar dit staat nergens in de vraag genoemd. Hierdoor kunnen kandidaten ook andere arbeidsomstandigheden noemen en ook leefomstandigheden zijn verdedigbaar. vraag 30 eerste deel: doel van de slag om Arnhem is breed geformuleerd. Arnhem/Nederland bevrijden of Hitler verslaan was een doel maar niet het meest onmiddellijke. Ik vind het overigens wel goed om te zien dat militaire tactieken/strategieën in het examen zitten. Met name jongens vinden dit een interessant onderwerp. vraag 3 tweede deel: dit is niet zozeer onduidelijk in de vraag zelf maar door de toevoeging van 'te veel macht krijgt' in het antwoordmodel heb ik antwoorden goed gerekend van leerlingen die, naar mijn inschatting, gegokt hebben en de stof niet echt begrepen hebben. Ik denk dat als de eis was gesteld om een voorbeeld te benoemen dat de vraag meer valide zou zijn geweest.

Ik vind dat er in het correctiemodel ruimte moet komen voor antwoorden zoals iets in de gebruikte methode is uitgelegd. De leerlingen leren iets soms anders dan in het correctiemodel staat. Als je tweede corrector dan niet wil meegaan met wat in jouw methode staat, worden leerlingen naar mijn mening benadeeld. Zij konden immers niet beter weten.

Regelmatig vergeet men dat VMBO leerlingen niet zo taalvaardig zijn en worden daar op afgerekend door de tweede corrector (de eigen docent rekent een vraag goed doordat hij weet wat een leerling bedoeld). Is er een mogelijkheid dat dat in het correctiemodel wordt opgenomen?

3 vragen zeer onduidelijk en 2 niet uit syllabus

Ik heb helaas gemerkt dat mijn leerlingen meer moeite hadden met de complexiteit van de stof. Voorheen konden leerlingen voor zichzelf twee overzichtelijke delen leren (Staatsinrichting en Historisch Overzicht). Ik heb het idee dat dat met name gunstig was voor de zwakkere leerlingen. Het chronologisch overzicht is veel belangrijker voor een goed begrip dan voorheen. Dat is winst voor historisch besef van mijn leerlingen, maar maakt het examen tegelijkertijd moeilijker om voor te bereiden. Ik ben er nog niet over uit of de integratie van staatsinrichting en historisch overzicht op deze manier opweegt tegen de in mijn ogen toegenomen complexiteit.

Het eindexamen met de tussenkopjes is een positieve toevoeging voor de leerlingen. Hierdoor zijn de leerlingen minder geneigd om vragen in verkeerde context te plaatsen. Het eindexamen was voor mijn leerlingen kort, veel leerlingen waren na 60 minuten klaar. Inhoudelijk was het eindexamen aan de makkelijke kant.

Ik miste vragen over het Midden-Oosten. Erg ingewikkelde stof, hard op geoefend met de leerlingen en geen vragen. Teleurstellend. Afbakening van verrijgingsstof lijkt mij een goede optie.

Ik vond dat over het onderwerp Eerste Wereldoorlog slecht naar een detail gevraagd werd nl de naam van de grens tussen nl en België. Ik vind dat een detail uit een groot onderwerp dat verder niet belicht werd. De onderwerpen interbellum en Eerste Wereldoorlog omvatten veel stof. Ik vind het belangrijk de oorzaken, kruitvaten aanleiding en oorlogsverloop te bevragen in mijn lessen. Dat is ook wat de kinderen volop geleerd en voorbereid hebben. Om dan op het examen te vragen naar dat 1 detail (wat ik wel een keer genoemd heb maar wat niet de essentie van WO1 is uit die hele oorlog vind ik gezien het niveau waar we over praten (VMBO tl) niet helemaal eerlijk. Weten hoe de grens heet vind ik de lading van het onderwerp niet dekken. Zo zaten er nog meer vragen in het examen ik raad u aan de examen daar kritisch op te bekijken.

Het examen is te talig, lijkt soms meer tekst verklaren. Zeker dyslecten staan bij een hoop vragen direct met 1-0 achter.

Waar ik mij aan gestoord heb bij dit examen is de vraag over de Luxemburgse kwestie. Dat was gebruikt als inleiding op een onderwerp, om hier dan een vraag over te stellen is voor de leerlingen onredelijk.

Er werd wel heel specifiek gevraagd naar gebeurtenissen en begrippen, weinig WOI

<p>De nieuwe examenstof werd in te ruime mate getoetst. -Het was wederom een erg talig examen -De toets bevatte te veel tekstbronnen -Het zou een grote meerwaarde zijn als de tekstbronnen net als bij het wiskunde in de kleur worden afgebeeld. -Vraag 24 was onduidelijk en werd door bijna alle leerlingen verkeerd geïnterpreteerd. Dit kwam omdat er bij de rassenwetten geen "Neurenberg" bijstond. Erg jammer.</p>
<p>Jammer dat er twee foute vragen in het examen zaten. De brug bij Arnhem en de dodendraad. De dodendraad was een grensafscheiding en de grens was de Nederland Belgische grens.</p>
<p>Alleen het taalgebruik laat nog wel eens te wensen over, te veel op meerdere mogelijkheden te interpreteren vragen, waarmee gesloten antwoorden uit het nakijkmodel niet kloppen.</p>
<p>bepaalde onderdelen werden teveel bevraagd, terwijl andere onderwerpen juist veel te weinig werden bevraagd. WOI was echt te mager, terwijl er dan juist weer veel vragen over het interbellum werden gesteld. Dit geeft wellicht geen goed beeld van hoe goed de leerlingen de stof zich eigen was.</p>
<p>* Doe het door vragen goed! * Door de tijd heen-vragen erg leuk, mag meer! * Meer spotprent vragen, inzicht leerlingen komt zo nog beter aan bod.</p>
<p>De essayvraag was dit jaar én veel te moeilijk én het CV was totaal niet aansluitend.</p>
<p>Iets minder talig zou fijn zijn. Soms is het meer begrijpend lezen. Prima wanneer er een keer een reproductievraag in zit, maar het zou fijn zijn als het niet een bijnaam voor een grens is of de putsch in 1923, maar wat meer grotere thema's.</p>
<p>Jammer dat bij dit examen nog veel vragen alsnog goed gerekend konden worden buiten het antwoordmodel om.</p>
<p>Wellicht dat in de syllabus en/of antwoordmodel opgenomen kan worden dat er van de examenkandidaten uitgegaan wordt van een 2F niveau Nederlands. Hierover heb ik nogal wat discussie gehad omdat het nergens op papier stond.</p>
<p>Het examen was te gedetailleerd voor vmbo-t</p>
<p>Leerlingen vatten abstracte en gecompliceerde vraagstellingen niet. Wees duidelijk. Te open vragen zijn lastig te corrigeren omdat heel veel antwoord mogelijkheden goed kunnen zijn. Dat maakt het nakijken van vragen geen feestje, zeker omdat GT-leerlingen onvoldoende talig zijn om genuanceerd te kunnen formuleren, zodat er snel zwart-wit fouten in sluipen. Bevrijd leerlingen en leraren van dat soort vragen, die ook nog eens toch maar puntjes geven in de hand werken en daardoor oneerlijkheid of erg lastig werk voor de 2e corrector in de hand werken.</p>
<p>Er zaten naar verhouding heel veel vragen over het interbellum !</p>
<p>Het addendum en VGN rapport komt vrij laat. Dit veroorzaakt onnodige aanpassingen.</p>
<p>Ik vond de nieuwe onderwerpen uit de syllabus té aanwezig in het examen. Daardoor kwamen wat 'klassiekere' onderwerpen minder aan bod. Dat is zonde.</p>
<p>Het blijven altijd keuzes, waar vraag je wel, waar vraag je niet naar. Het is jammer dat het Midden Oosten uit het CE programma is gehaald!</p>
<p>Goed examen, maar jammer dat er meteen nieuwe gedetailleerde feiten (dodendraad) werden gevraagd.</p>
<p>In de examens is altijd een vraag opgenomen over het gebruik van een twee- of drietal begrippen in de juiste onderlinge samenhang. Ondanks dat leerlingen dit soort vragen vaak lastig vinden, is het goed dat dit soort vragen in het examen zijn opgenomen. Wellicht is het een mogelijkheid een structuur mee te geven hoe ze deze vraag moeten beantwoorden (doe het zo). Dit maakt het voor leerlingen duidelijker wat er van hen wordt verwacht en worden ze nog steeds getest op hun kennis over deze begrippen en de context.</p>
<p>Vraagstelling voor vmbo leerlingen niet altijd helder.</p>

De vraagstelling is veranderd. Meestal prima, behalve bij de lange vragen. Die zouden meer voorgekauwd moeten worden zoals in het verleden. Namelijk: 'schrijf je antwoord zo op' of 'neem de volgende zin over'. Ik vind het antwoordenmodel altijd te wensen overlaten. Moet echt duidelijker.

Het is jammer om te zien dat het niveau van het examen geschiedenis dalende is. Het wordt meer en meer een feiten-/reproductie-examen. Inleving, bronnen en spotprenten zijn steeds minder aanwezig. Dit vind ik zeer jammer! Juist de niet-kennis maakt het vak geschiedenis relevant en interessant voor de leerlingen. Verder is het weghalen van het thema Midden-Oosten zonder! Juist dit thema is maatschappelijk belangrijk en interessant. Ik krijg het idee dat met name het nakijken makkelijker moet / we richting een simplistisch examen gaan waardoor diepgang, maatschappelijke relevantie, burgerschapsvorming verloren gaan. Een gemiste kans; zeker nu op deze wijze de aansluiting naar de havo lastiger, groter en moeilijker gaat worden. Ik compenseer nu al heel veel in het SE, maar ik kan de afstand CE en SE niet te groot laten worden.

Naar mijn mening hadden we in het verleden meer beeldbronnen. Ik zou het accent iets meer richting beeldbronnen willen hebben. (Tekstbronnen blijven echt belangrijk!) De leerling leeft steeds meer in een wereld van beelden. Het is van belang dat ze beelden goed kunnen interpreteren en kritisch kunnen beoordelen. Daarnaast blijven tekstbronnen voor dyslectische leerlingen meer tijd vergen. Die tijd hebben ze voldoende op dit moment. Als vragen bij tekstbronnen uitsluitend een soort van tekst verklaren inhouden vind ik dat we ons vak geweld aan doen. Kortom een kleine accentverschuiving naar beeldbronnen vind ik wenselijk.